

Országos Szakiskolai Közismereti Tanulmányi Verseny

2005/2006

MAGYAR NYELV ÉS HELYESÍRÁS

I. (iskolai) forduló

2005. december 14.

.....
Iskola fejbélyegzője

Versenyző		Pontszám		Százalék
Neve	Osztálya	Elérhető	Elért	
.....	.....	120	.....	.....%

..... Javító tanár	..... Zsúri elnöke
-----------------------	-----------------------

Kedves Versenyző!

A feladatok megoldására 60 perc áll rendelkezésére. A verseny során számológép használható, de más segédeszköz nem. A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatja meg, kérjük, ügyeljen az idő beosztására!

Sikeres feladatmegoldást kívánunk!

1. **Javítsd ki a következő szöveg hibáit! Húzd alá a hibás szavakat, s írd fölé a vonalra a helyes megoldást!**

.....
Az óriáspanda képpe mindannyiunk számára ismerős, ám életmódgyáról edig
.....
rentkívül kevesett tuttunk. Az álat tanulmányozására jó lehetőség adódott,
.....
amikor Kínában egy védet területen egy hegyi barlangban újszülöt pandára
.....
bukantak. Ez volt az első alkalom, amikor mindenre kiterjedő filmelvéttel
.....
készülhetett a fiattal panda fejlődéséről és viselkedési formáiról. A kutatók
.....
töbek köszt ara a létfontosságú kérdésre próbálnak választ találni, hogy miért
.....
nem szaporodnak a fokságban tartott pandák, míg a természetben, ha pára
.....
akadnak, minden jól működik.

2. **Alkoss egy-egy mondatot a következő szópárokkal!**

a) tusol – tussol

.....
.....

b) kiált – kiállt

.....
.....

c) zsúpol – zsuppol

.....
.....

d) nagyol – nagyoll

.....
.....

3. Egészítsd ki a következő mondatokat a <i>metsz</i> , a <i>látszik</i> és a <i>tetszik</i> igék megfelelő felszólító módú alakjával!		<i>a</i>	
		<i>b</i>	
		<i>c</i>	
a) Kérd meg Pistát, hogy ..... meg a fát!			
b) Divatosan öltözik, hogy csinosnak			
c) Azért vettem fel estélyi ruhát, hogy ..... neked.			
4. Töltsd ki a táblázatot úgy, hogy a felsorolás szavainak betűjelét írd a megfelelő helyre!		<i>a</i>	
		<i>b</i>	
		<i>c</i>	
		<i>d</i>	
		<i>e</i>	
		<i>f</i>	
		<i>g</i>	
		<i>h</i>	
		<i>i</i>	
		<i>j</i>	
a) nádcukor	b) szénpor	c) anyjuk	d) vízszint
e) színnyomat	f) barátság	g) kardjuk	h) ezzel
i) nagyja	j) tanulja	k) bátyja	l) átcipel
m) ablakban	n) tűzhöz	o) áticsap	p) arról
r) bolondság	s) csukd be	t) parttalan	u) lökdös
v) jobbra	z) főzzön		
Teljes hasonulás, jelölt:		<i>m</i>	
Teljes hasonulás, jelöletlen:		<i>n</i>	
Részleges hasonulás – zöngéesség szerint:		<i>o</i>	
Részleges hasonulás – a képzés helye szerint:		<i>p</i>	
Összeolvadás:		<i>r</i>	
Rövidülés:		<i>s</i>	
Kiesés:		<i>t</i>	
		<i>u</i>	
		<i>v</i>	
		<i>z</i>	

5. Helyesírási és jelentésbeli különbség is van a következő szópárok között. Szóelemzéssel tégy különbséget alaktani szempontból a két szóalak között!

a	
b	
c	

a) fogja .....

foglya .....

b) estéjén .....

estélyén .....

c) csukja .....

csuklya .....

6. Magyarázd meg az alábbi szólások–közmondások jelentését!

a	
b	
c	

a) Nem esik messze az alma a fájától. ....

.....

.....

.....

b) Sok lúd disznót győz.....

.....

.....

.....

c) Addig üsd a vasat, amíg meleg .....

.....

.....

.....

7.	<p>Egészítsd ki a hiányzó alakokat! Milyen szóalkotási móddal keletkeztek az alábbi szavak?</p> <p>a) ebédlő – ..... b) bozontos – .....</p> <p>c) fiúja – ..... d) atyja – .....</p> <p>e) daruk – ..... f) toboz – .....</p> <p>g) a szóalkotás módja: .....</p>	<table border="1"> <tr><td>a</td><td></td></tr> <tr><td>b</td><td></td></tr> <tr><td>c</td><td></td></tr> <tr><td>d</td><td></td></tr> <tr><td>e</td><td></td></tr> <tr><td>f</td><td></td></tr> <tr><td>g</td><td></td></tr> </table>	a		b		c		d		e		f		g	
a																
b																
c																
d																
e																
f																
g																
8.	<p>a) Húzd alá a mellérendelő szószerkezeteket az idézetekben!</p> <p>„...kevésbé tehetséges, de értelmes emberrel lehet együttműködni...”</p> <p>„Szeresd, hirdesd és valld meg az igazságot...”</p> <p>„Utad értelme nem a cél, hanem a vándorlás.”</p> <p>„A világi méltóság aranyfüst és játékpénz.”</p> <p style="text-align: right;">(Márai Sándor: <i>Füves könyv</i>)</p> <p>b) Nevezd meg a típusukat!</p> <p>A szószerkezetek típusai sorrendben: .....</p> <p>.....</p> <p>c) Állapítsd meg, hogy milyen mondatrészek a mellérendelő szószerkezetek tagjai a mondatban!</p> <p>Mondatrészi szerepük sorrendben:.....</p> <p>.....</p>	<table border="1"> <tr><td>a</td><td></td></tr> <tr><td>b</td><td></td></tr> <tr><td>c</td><td></td></tr> </table>	a		b		c									
a																
b																
c																
9.	<p>a) Nevezd meg a viccben két kiemelt szó szófaját!</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mit eszel? • Zsömlét. • Mivel? • Mivel éhes vagyok. <p>A kiemelt szavak szófaja sorrendben:.....</p> <p>b) Indokold meg válaszod!</p> <p>Indoklás:.....</p>	<table border="1"> <tr><td>a</td><td></td></tr> <tr><td>b</td><td></td></tr> </table>	a		b											
a																
b																

10. Egészítsd ki a szöveget melléknevekkel a megadott helyen!

a

Egy ..... napon látta először a lányt, szemerkélő esőben. ....,
..... idő volt, a felhők ráültek a házak tetejére, ...
..... idő volt, otthontalan idő. Ilyenkor nagyon egyedül érzi magát az ember,
és Illés Ézsaiásnak akkor még igazán senkije sem volt ebben a .....
..... városban, csupa ..... arc vette körül, néha összegörnyedve
feküdt a munkásszállóban a vaságyon, és éktelen honvágy gyötörte a faluja után, az
anyja után, az apja után, ... délutánok után, amikor hadvezér
volt és varázsló volt és indián volt és párdac volt, hasalt a kert végében a .....
lapulevelek alatt, a föld ..... volt, és ..... szag lengte körül, aztán
..... és ....., nagyon ..... lopóztak a kert felé az árnyak,
este lett, hallotta anyja elnyújtott hangát: „Ézsaiás”, körülülték a ..... asztalt,
az arcukra esett a petróleumlámpa ....., ... fénye, a láng körül
libegő pillék szárnya irdatlanul nagy árnyékot vetett a falra, az apja .....,
..... karaj kenyereket vágott mindegyiküknek.

11. Készíts ágrajzot az alábbi idézetről a mondatrészek megnevezésével!

a

„Megtörülte szépen csillagos bicskáját ...”

12. Mit jelent számodra a szeretet? Írj legalább 10–12 mondatos, érdekes fogalmazást! Címet is adj neki!

a)	
b)	
c)	
d)	
e)	
f)	
g)	
h)	
i)	
j)	